

KOHTI OSAAMISEN AIKAA

30 yhteiskunnallisen toimijan yhteinen
tahtotila elinikäisestä oppimisesta

MIKÄ?

Elinikäisen oppimisen tahtotila on työelämän, hallinnon ja koulutussektorin 30 keskeisen organisaation yhteinen kannanotto. Se esittää, mihin suuntaan elinikäistä oppimista tulisi kehittää, jotta Suomi pystyisi vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla tulevaisuuden haasteisiin ja tarpeisiin. Lähtökohtana on näkemys siitä, että elinikäinen oppiminen on sekä tuottava pitkän aikavälin investointi että hyvinvoinnin rakennusaine, josta hyötyvät niin yksilö, erilaiset yhteisöt kuin koko yhteiskunta.

MIKSI?

Osaamisen uudistaminen on tulevina vuosina yksi yhteiskuntamme keskeisistä mahdollisuuksista. Elinikäisessä oppimisessa on kyse paitsi osaamisesta, kilpailukyvästä ja hyvinvoinnista myös yhteiskuntamme ytimestä eli sivistyksestä, osallisuudesta ja eriarvoistumisen ehkäisystä. Muutosnopeus haastaa nykyjärjestelmät, osaamisen merkitys kestävän talouskasvun ja hyvinvoinnin perustana korostuu ja yhteiskunnan monimuotoisuus lisääntyy. Jotta Suomi voi jatkossakin menestyä pohjoismaisena hyvinvointivaltiona ja globaalissa kilpailussa, tarvitsemme uuteen aikaan ja muuttuneeseen maailmaan vastaavan elinikäisen oppimisen reformin.

KUKA?

Elinikäisen oppimisen tahtotilan ovat Sitran fasilitoimana laatineet:

*Akava, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto
Arene, Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE,
Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kansallinen koulutuksen
arviointikeskus, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö
Ilmarinen, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma,
Keskuskauppakamari, Keva, KT Kuntatyönantajat,*

*Opetusalan Ammattijärjestö OAJ, Opetushallitus,
Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sivistystyönantajat,
Sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Ammattiin
Opiskelevien Liitto – SAKKI, Suomen ammattiliittojen
keskusjärjestö SAK, Suomen Kuntaliitto, Suomen
Opiskelija-Allianssi – OSKU, Suomen opiskelijakuntien
liitto – SAMOK, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto
UNIFI, Suomen Ylioppilaskuntien liitto SYL,
Suomen Yrittäjät, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK,
Työeläkevakuuttajat TELA, Työ- ja elinkeinoministeriö,
Valtioneuvoston kanslia, Valtion työmarkkinalaitos,
Valtiovarainministeriö, Vapaa Sivistystyö.*

Työhön ovat antaneet panoksensa myös kahteen Kohti osaamisen aikaa -työpajaan osallistuneet oppimisen kentän asiantuntijat ja vaikuttajat syksyn 2018 aikana.

MITÄ SEURAAVAKSI?

Nyt julkistettu kannanotto on osa laajempaa projektia. Seuraavaksi samat tahot laativat elinikäisen oppimisen rahoituksen ja ohjauksen periaatteet, jotka julkistetaan maaliskuussa 2019. Sitran kolmivuotinen Osaamisen aika -projekti alkoi lokakuussa 2018. Sitra fasilitoi eri tahojen yhteisiä keskusteluja ja on sitoutunut edistämään elinikäistä oppimista yhdessä tuotettujen näkemysten pohjalta.

Lisätietoja:

Helena Mustikainen, projektijohtaja,
Osaamisen aika, Sitra.
Puh. 0294 618 225, helena.mustikainen@sitra.fi

www.sitra.fi/aiheet/osaamisen-aika

Twitter: #osaamisen aika
Facebook: Osaamisen aika - Elinikäisestä oppimisesta
hyvinvointia ja kilpailukykyä

Neljä teesiä elinikäisestä oppimisesta

Elinikäisen oppimisen tahtotila perustuu neljään kokonaisuuteen, joiden mukaista elinikäisen oppimisen politiikkaa haluamme olla tukemassa ja tuottamassa.

TEESI 1: Kaikki oppivat läpi elämän

Tulevaisuuteen ja ihmiseen luottava yhteiskunta mahdollistaa luovuuden, henkisen kasvun ja oppimisen kaikille läpi elämän. Ihmisen aktiivisuus ja halu kehittyä luovat edellytykset yksilön ja yhteiskunnan hyvinvoinnille.

Tahdomme, että:

- A** Osaamisen jatkuva kehittäminen on aidosti mahdollista kaikille.
- B** Osaamistarpeisiin vastataan monipuolisesti, joustavasti ja ketterästi.
- C** Jokaista tuetaan kasvussa vastuuseen ja intohimoon oman osaamisen kehittämisestä.
- D** Ohjausta tarjotaan kaikissa elämäntilanteissa ja erityisesti siirtymissä. Palveluiden on oltava integroituja ja kokonaisvaltaisia.
- E** Yksilöt ja yhteisöt pystyvät tekemään osaamisensa näkyväksi ja hyödyntämään sitä.

TEESI 3: Osaaminen uudistaa työelämää ja työelämä osaamista

Suomessa on maailman parhaat puitteet verkottuneelle yhdessä oppimiselle, osaamisen uudistamiselle ja innovaatioiden syntymiselle. Uusi osaaminen syntyy entistä useammin muuttuvassa työelämässä ja muissa oppimisen paikoissa. Koulutusjärjestelmä tukee työelämän uudistumista.

Tahdomme, että:

- A** Suomessa siirrytään ennakoivien rakenneuudistusten aikaan, mikä varmistaa työvoiman osaamisen jatkuvan kehittämisen ja pidentää työuria.
- B** Suomeen luodaan maailman parhaat edellytykset laajapohjaisille yhdessä oppimisen ekosysteemeille.
- C** Oppiminen on työelämässä helposti saavutettavissa ja osaaminen hyödynnettävissä.
- D** Oppilaitosten roolia työelämässä ja muualla tapahtuvan oppimisen tukemisessa sekä työssä syntyvän osaamisen osoittamisessa vahvistetaan.
- E** Eri tavoin hankitun osaamisen tunnistamiselle ja tunnustamiselle luodaan yhtenäiset pelisäännöt. Työelämän uusiin tarpeisiin luodaan osaamiskokonaisuuksia, joihin tunnustetaan eri tavoin eri ympäristöissä hankittu osaaminen.

TEESI 2: Yleissivistys, perustaidot ja osaaminen ovat hyvinvoinnin perusta

Osallisuuden ja onnistumisen kokemukset ylläpitävät vakaata yhteiskuntaa. Yleissivistys ja jatkuvasti ylläpidetyt perustaidot varmistavat mahdollisuuden kiinnittyä yhteiskuntaan ja elää merkityksellistä elämää muutosten keskellä.

Tahdomme, että:

- A** Lasten ja nuorten voimavaroja, itsetuntoa sekä oppimisen motivaatiota ja iloa tuetaan kokonaisvaltaisesti niin koulutusjärjestelmässä kuin muissakin kasvuympäristöissä.
- B** Kaikki saavat perusopetuksen ja toisen asteen tutkintojen tasoiset perustaidot ja -osaamiset.
- C** Kaikki ylläpitävät ja uudistavat perustaitojaan läpi elämän. Koulutuksen saavutettavuus on varmistettava ja tarjottava yksilölle soveltuva tuki ja oppimisympäristöt.
- D** Tutkinnoilla on yhteisesti sovittuina osaamiskokonaisuuksina merkitys tulevaisuudessakin. Tutkintorakenteita, sisältöjä ja pedagogiikkaa kehitetään ennakoivasti kasvatuksen tarpeisiin sekä yhteiskunnan ja työelämän muutoksiin vastaten.
- E** Taiteen, kulttuurin, liikunnan ja urheilun keskeinen rooli yleissivistyksen ja osallisuuden rakentumisessa tunnustetaan.

TEESI 4: Suomen menestys rakentuu osaamiselle

Korkea osaamistaso mahdollistaa työn tuottavuuden kasvun sekä korkean työllisyysasteen. Näin varmistetaan hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus ja Suomen kilpailukyky. Osaava Suomi on kansainvälisesti vetovoimainen, mikä turvaa osaajien riittävyyden.

Tahdomme, että:

- A** Suomi nostaa koko väestön ja organisaatioiden osaamistasoa.
- B** Suomessa toteutetaan laaja-alaista, politiikkalohkot yhdistävää ja pitkäjänteistä elinikäisen oppimisen politiikkaa.
- C** Osaamisesta ja osaajien riittävyydestä huolehditaan. Osaava ja uudistuva Suomi houkuttelee kansainvälisesti ja työurat ovat kestäviä.
- D** Ihmisten hyvinvoinnista ja mahdollisuuksista osallistua työelämään huolehditaan. Näin turvataan kestävä talouden perusta.
- E** Yhteinen kansallinen osaamis pääoma tehdään näkyväksi.